

MINISTERUL MUNCII ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE AL
REPUBLICII MOLDOVA

**Mai Multe
Oportunități** prin
Politici Prietenoase Familiei

With funding from
Austrian
Development
Cooperation

CUM STIMULĂM IMPLICAREA ECHITABILĂ A PĂRINȚILOR ÎN CREȘTEREA ȘI ÎNGRIJIREA COPILOR?

Recomandări de politici

Acest document este elaborat de către Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare în cadrul proiectului „Mai multe oportunități: politici familiale sensibile la gen pentru sectorul privat din Balcanii de Vest și Republica Moldova”, realizat de Fondul ONU pentru Populație (UNFPA), cu susținerea Agenției Austriece pentru Dezvoltare (ADA), în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Camera de Comerț și Industrie a Republicii Moldova. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă în mod neapărat poziția UNFPA, ADA și altor organizații afiliate.

CUPRINS

CONTEXT	3
IMPACTUL POLITICILOR ACTUALE	5
RECOMANDĂRI DE POLITICI	8
PROPUNERI DE MODIFICARE A CADRULUI LEGAL	13
Anexa 1. ESTIMAREA COSTURILOR	20

CONTEXT

De-a lungul anilor, reconcilierea vieții de familie cu cea profesională a constituit o provocare, în special în contextul implicării reduse a taților în creșterea și îngrijirea copiilor. Studiul demografic Generații și Gen¹ indică o divizare inechitabilă a responsabilităților de îngrijire a copiilor și gospodăriei. Bărbații tind să fie mai puțin implicați atât în treburile casnice, cât și de îngrijire a copiilor, fapt ce are implicații asupra interacțiunii tată – copil și relaționării în cadrul familiei, asupra dezvoltării copilului, dar și asupra capacității femeilor de a fi active din punct de vedere socio-economic în perioada reproductivă. Potrivit studiului, peste 60% dintre femeile cu copii de vârstă până la 6 ani susțin că îndeplinesc întotdeauna sau de obicei responsabilitățile de îngrijire a copiilor. Totodată, femeile în majoritate sunt preocupate și de sarcinile casnice (de îngrijire a gospodăriei), astfel fiind antrenate într-o măsură mai mare în munca neplătită. Implicarea preponderentă a femeilor în îngrijirea copiilor și a gospodăriei are repercusiuni asupra ocupării acestora. Conform studiului Generații și Gen, circa 47% dintre femeile cu copii de vârstă până la 6 ani nu sunt încadrate în câmpul muncii și nici nu sunt în căutarea unui loc de muncă, ceea ce reflectă vulnerabilitatea femeilor. Ca mijloc de remediere au fost concepute măsuri specifice care să stimuleze implicarea echitabilă a părinților în creșterea copiilor. Practica internațională sugerează că intervențiile parentale, cu implicarea taților, au efecte pozitive imediate și pe termen lung asupra bunăstării copiilor, familiei și asupra societății. În mod special, implicarea activă a ambilor părinți în creșterea și îngrijirea copiilor este cheia succesului acestor intervenții².

Ultimii ani au fost marcați de o serie de evoluții sociale și politice care schimbă modul în care politicile conceptualizează și încurajează implicarea taților în viața copiilor și a familiilor. În Republica Moldova au fost adoptate o serie de modificări legislative și înaintate proiecte de lege, ce au drept scop sporirea implicării echitabile a părinților în creșterea și îngrijirea copiilor, precum și facilitarea accesului femeilor la piața muncii în perioada reproductivă. Printre documentele de politici publice ajustate se regăsesc: (i) Legea nr. 71 din 14.04.2016, prin intermediul căreia sunt operate modificări în Codul Muncii, care prevăd introducerea concediului paternal plătit cu durata de 14 zile; (ii) Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, prin intermediul căreia, în 2018, a fost modificată formula de acordare a indemnizației pentru îngrijirea copilului (actualmente sunt două opțiuni disponibile la alegerea părinților: 2,2 ani sau 3 ani, cu păstrarea valorii indemnizației); (iii) Codul Educației, prin care s-a modificat vârsta de încadrare a copiilor la creșă (0-2 ani) și la grădinițe (2-6/7 ani), dar și prin care s-a decis asupra faptului că Guvernul va elabora și aproba Programul de extindere a serviciilor de creșă.

În pofida modificărilor legislative, părinții nu beneficiază pe deplin de aceste prevederi. Deși cadrul legal actual oferă opțiuni pentru perioada concediului de îngrijire a copilului, cu posibilitatea de revenire la locul de muncă și păstrarea valorii totale a indemnizației, femeile continuă să se retragă de pe piața muncii în perioada reproductivă. De asemenea, nu se observă o creștere a numărului beneficiarilor de concedii de până la 2 ani și 2 luni, care în așa mod ar putea reveni mai rapid pe piața muncii. Implicarea redusă a taților în îngrijirea copiilor este unul dintre motivele pentru care femeile continuă să-și asume responsabilitățile de îngrijire, în detrimentul carierei sau activității profesionale. În același timp, deși se observă o creștere a numărului de tați care solicită concediul paternal, este important ca prevederile legale actuale să fie îmbunătățite pentru a stimula și mai mult implicarea taților în îngrijirea copilului.

Prin urmare, stimularea participării ambilor părinți în creșterea și îngrijirea copiilor devine sarcina principală a autorităților. Necesitatea unor măsuri legislative adiționale este determinată de importanța implicării mai sporite a tatălui în îngrijirea copilului, pe de o parte, și asumării echitabile a sarcinilor de îngrijire

¹ Sondajul Generații și Gen este un studiu demografic realizat la nivel global. În Republica Moldova, sondajul a fost desfășurat în 2020, fiind coordonat de către Fondul ONU pentru Populație, în parteneriat cu Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Biroul Național de Statistică și Institutul Interdisciplinar de Demografie din Olanda.

² Enhancing fathers in parenting programs, <https://aps.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/ap.12361>

de către *ambii părinți*, pe de altă parte. Aceasta ar contribui la o mai bună reconciliere a vieții de familie cu cea profesională.

Analiza de față își propune să identifice soluții și recomandări de politici pentru a spori implicarea ambilor părinți în îngrijirea copilului. Cercetările actuale sugerează că măsurile orientate spre implicarea ambilor părinți în creșterea și îngrijirea copiilor (din eng: *co-parenting*) sunt mai eficiente decât măsurile destinate exclusiv tatălui. Într-o recenzie³ a peste 1.300 de cupluri care au participat la un Program de susținere a implicării tatălui în SUA, Canada și Marea Britanie, cercetătorii subliniază faptul că programele și măsurile orientate pe tați contribuie doar la o sporire a implicării tatălui, în timp ce programele axate pe sporirea implicării ambilor părinți au cel mai mare succes, având impact și asupra coeziunii familiei.

³ Enhancing fathers in parenting programs, <https://aps.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/ap.12361>

IMPACTUL POLITICILOR ACTUALE

În pofida prevederilor legislative actuale, ponderea taților implicați în creșterea și îngrijirea copiilor este redusă. Deși în ultimii ani se atestă o tendință pozitivă cu privire la numărul taților care beneficiază de indemnizația de creștere a copilului, ponderea acestora este încă destul de mică, constituind doar o treime din totalul beneficiarilor. Astfel, în octombrie 2021, numărul taților beneficiari ai concediului de îngrijire a copilului a constituit 11060, comparativ cu 3355 de bărbați beneficiari în anul 2016. Cu toate acestea, conform [raportului statistic](#) generat de Casa Națională de Asigurări Sociale, la data de 01.10.2021 erau înregistrați 47830 de beneficiari ai indemnizației lunare pentru creșterea copilului până la vârsta de 3 ani (persoane asigurate), dintre care 36770 fiind mame, ceea ce constituie majoritatea beneficiarilor (figura 1).

Numărul de beneficiari ai indemnizației paternale, deși este în creștere, continuă a fi destul de mic. Anual se atestă o creștere cu circa 25pp a numărului de tați ce beneficiază de indemnizație paternală. Cu toate acestea, raportat la numărul de copii nou-născuți, ponderea este destul de mică. Numărul redus poate fi explicat prin: (i) formatul actual al concediului paternal, (ii) stereotipurile legate de rolurile de gen, (iii) reticența angajatorilor față de întreruperea activității profesionale, (iv) necunoașterea de către angajați a prevederilor legale cu privire la dreptul de a beneficia de concediu paternal și indemnizație paternală.

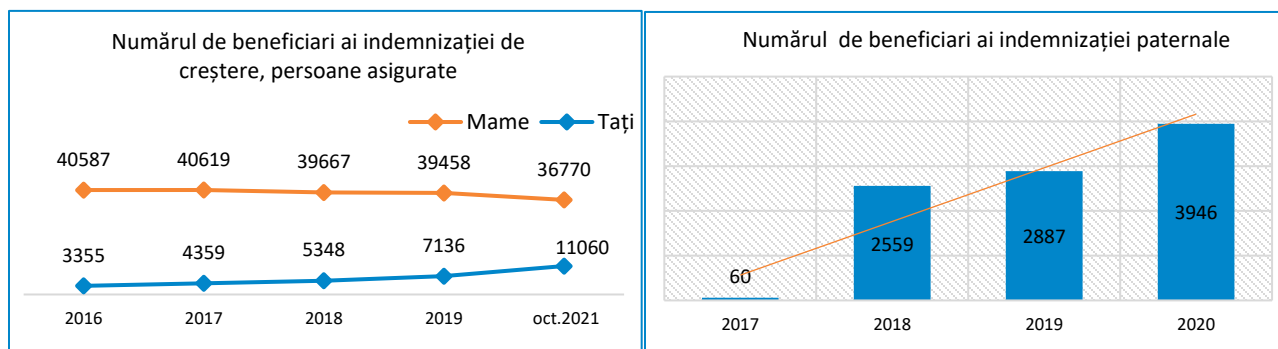

Figura 1. Beneficiari ai indemnizației de creștere a copilului și indemnizației paternale, persoane asigurate, număr
Sursa: Casa Națională de Asigurări Sociale

Circa 40% dintre bărbații angajați nu ar utiliza concediul paternal, indică datele unui studiu național. Printre aceștia se regăsesc bărbații din mediul rural, cu venituri modeste și calificare joasă. Această categorie de muncitori, în mare parte, este antrenată în muncă precară, unde adesea sunt lezate drepturile angajaților. În cadrul interviurilor aprofundate realizate cu tații, desfășurate în contextul elaborării prezentei analize, s-au constatat practici discriminatorii la locul de muncă, unde angajatorul a refuzat oferirea concediului paternal, afirmând că acesta poate fi luat *”doar din cont propriu”*, fapt ce contravine prevederile legale actuale.

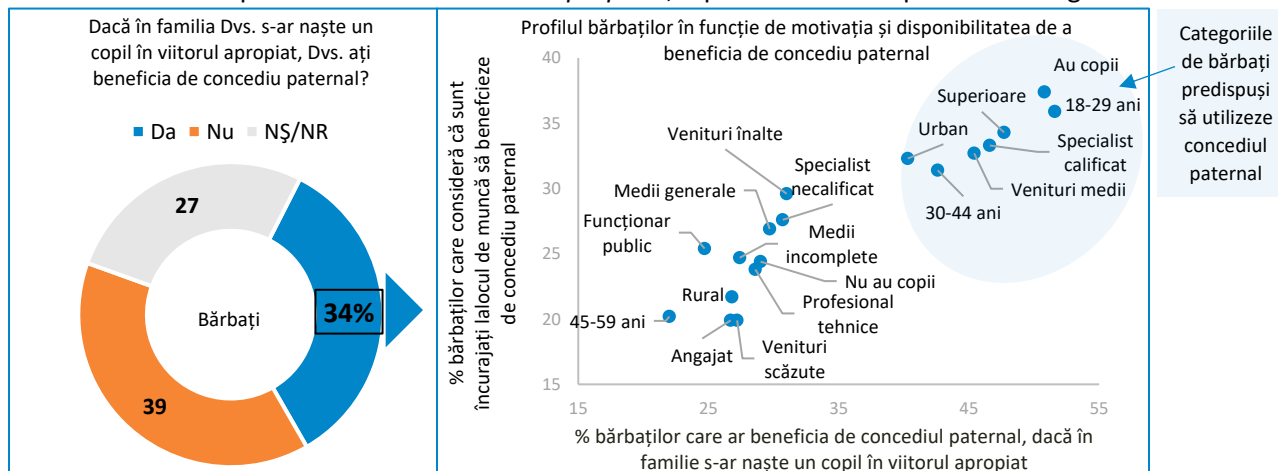

Figura 2. Profilul **bărbaților** care ar fi predispuși să beneficieze de concediu paternal și să se implice în îngrijirea copiilor, %
Sursa: Sondaj național de opinie, CPD, UN Women, 2019

Implicarea redusă a tatălui duce spre asumarea în totalitate de către femei a poverii îngrijirii neplătite. Potrivit datelor Studiului Generații și Gen, peste 50% dintre tații cu copii de vârstă până la 6 ani consideră că responsabilitățile de îngrijire sunt realizate în egală măsură cu partenera, în timp ce peste 60% dintre mame consideră că ele îndeplinesc întotdeauna sau de obicei sarcinile de îngrijire a copiilor. Analiza cluster a permis identificarea nivelului general de implicare a părinților cu copii de vârstă 0-6 ani în activități de îngrijire. Conform acesteia, putem defini 3 modele de implicare: (i) sarcinile de îngrijire sunt realizate preponderent de către mama, (ii) sarcinile de îngrijire sunt realizate în mod egal și (iii) sarcinile de îngrijire sunt realizate preponderent de către tata⁴. Primul model se întâlnește cel mai frecvent.

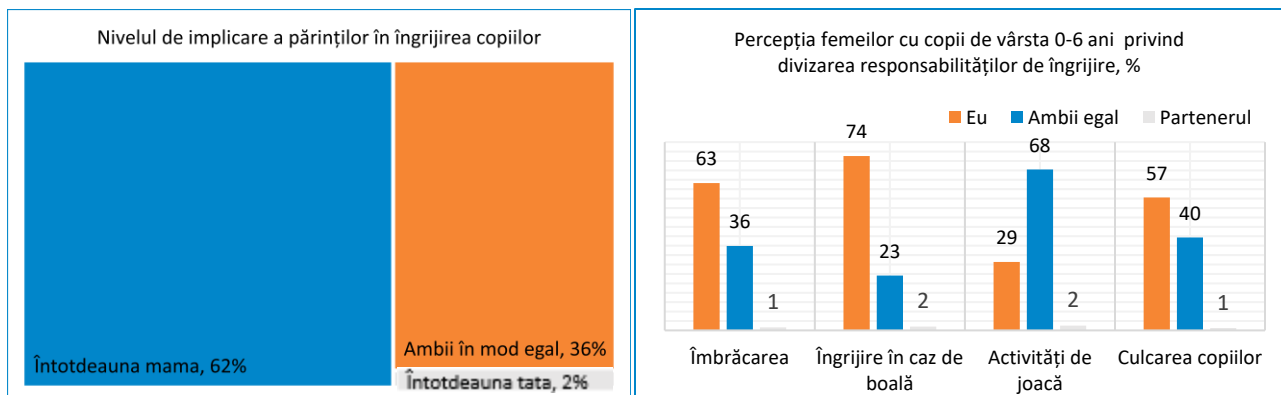

Figura 3. Divizarea responsabilităților de îngrijire a copiilor cu vârsta de 0-6 ani

Sursa: Studiul Generații și Gen, UNFPA, 2020

Stereotipurile cu privire la rolurile de gen alimentează și mai mult divizarea inechitabilă a responsabilităților de îngrijire a copiilor. Deși promovarea divizării echitabile a responsabilităților casnice între parteneri a devenit o prioritate la nivel de politici în ultimii ani, încă există lacune importante în modul de percepție a rolului femeilor și bărbaților în îngrijirea copiilor. Circa 40% din populație consideră că mamele pot avea mai bine grijă de copii decât tații, iar 30% susțin că grijile casnice și a copiilor sunt mai importante pentru femei. Pe de altă parte, importanța unui loc de muncă este atribuită mai mult bărbaților. Percepții similare au fost relevate și în cadrul interviurilor: *”mama trebuie să fie lângă copii... dacă tatăl poate pleca [la serviciu, peste hotare], atunci mama nu... De obicei, tații nu prea se descurcă cu îngrijirea unui copil... ”*.

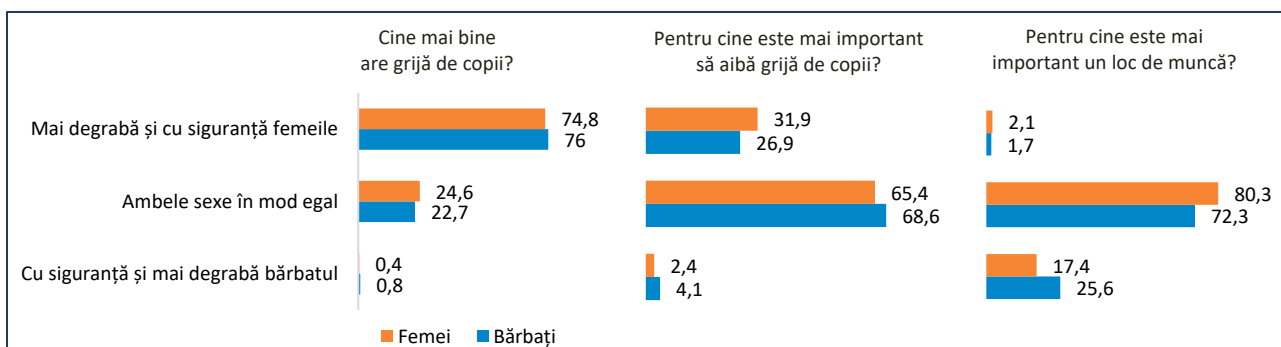

Figura 4. Percepția populației cu privire la responsabilitățile de îngrijire a copilului, %

Sursa: Studiul Generații și Gen, UNFPA, 2020

⁴ Nivelul de implicare a părinților a fost măsurat în baza unui indicator compozit, format din patru responsabilități de îngrijire a copiilor: (i) îmbrăcarea copiilor, (ii) îngrijirea în caz de îmbolnăvire, (iii) activități de joacă și (iv) culcarea copiilor. Acestea au fost analizate prin prisma a 5 categorii de răspuns: (i) întotdeauna eu, (ii) de obicei eu, (iii) divizare egală, (iv) de obicei partenerul(a) și (v) întotdeauna partenerul(a). Răspunsurile pentru aceste 4 tipuri de responsabilități au fost agregate într-un scor final, pe o scală de la 0 la 1, unde: (i) întotdeauna eu - 1 pct, (ii) de obicei eu - până la 0,80 pct, (iii) divizare egală - până la 0,6 pct, (iv) întotdeauna partenerul(a) - până la 0,4 pct. și (v) întotdeauna partenerul(a) - până la 0,2 pct. În funcție de răspunsurile oferite și valoarea atribuită acestora au fost evidențiate 3 cluster: (i) parteneri care întotdeauna sau de obicei îndeplinesc responsabilitățile de îngrijire a copiilor, (ii) parteneri care împart în măsură egală responsabilitățile de îngrijire a copiilor și (iii) parteneri care niciodată sau rar îndeplinesc careva responsabilități de îngrijire a copiilor, acestea fiind îndeplinite de celălalt părinte.

Responsabilitățile de îngrijire a copiilor le determină pe femei să se retragă de pe piața muncii. Conform datelor BNS, rata de ocupare a mamelor cu vârsta de 25-49 de ani, care au cel puțin un copil cu vârsta de 0-6 ani, este cu 25pp mai mică decât a femeilor fără copii. Aceste date ilustrează principala barieră a femeilor de a fi active pe piața muncii. Datele studiului Generații și Gen vin să confirme dificultatea femeilor de a îmbina sarcinile de îngrijire a copiilor cu activitatea profesională. Potrivit acestuia, 47% dintre femeile cu copii de vârsta 0-6 ani nu sunt antrenate în muncă plătită și nici nu sunt în căutarea acesteia, ca rezultat al asumării depline a sarcinilor de îngrijire a copiilor.

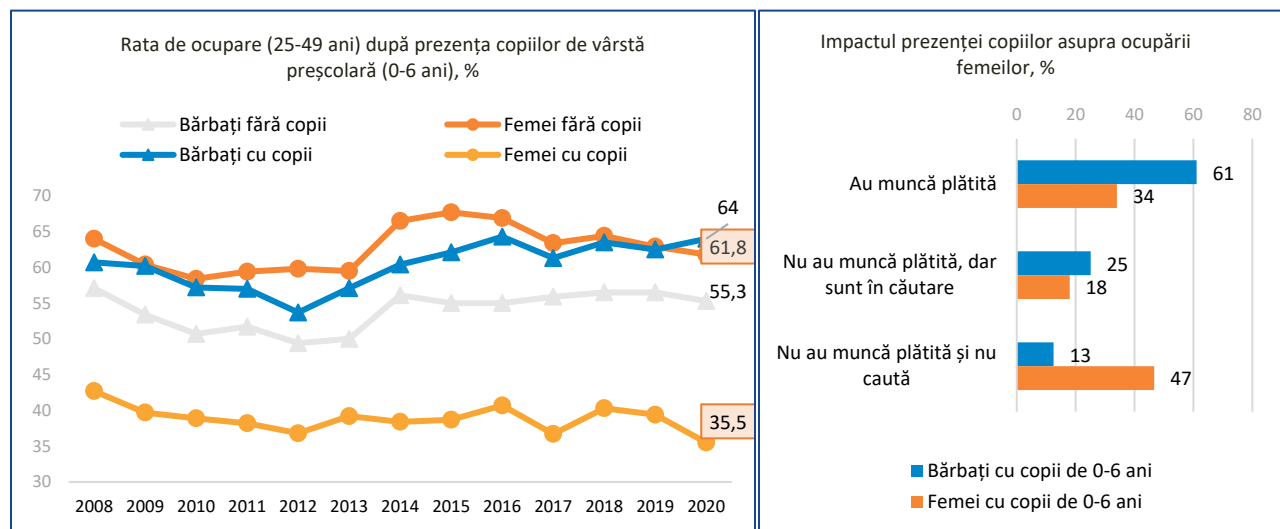

Figura 5. Impactul prezenței copiilor asupra ocupării femeilor în câmpul muncii, %
 Sursa: Biroul Național de Statistică; Studiul Generații și Gen, UNFPA, 2020

RECOMANDĂRI DE POLITICI

Implicarea echitabilă a ambilor părinți în creșterea și îngrijirea copiilor trebuie să devină obiectivul politicilor de reconciliere a vieții de familie cu cea profesională. Deși în ultimii ani se depun eforturi considerabile în vederea sporirii implicării taților în activități de îngrijire (cum ar fi concediul paternal, concediul de îngrijire a copilului), impactul acestor politici încă nu atinge cotele anticipate. Devin necesare măsuri adiționale care ar stimula, pe de-o parte implicarea mai sporită a taților în îngrijirea copilului și a familiei, iar pe de altă parte - implicarea echitabilă a ambilor părinți în aceste sarcini.

Participarea taților în creșterea și îngrijirea copilului are mai multe beneficii. Participarea timpurie a taților în îngrijirea copilului îl face pe viitor mai activ și mai prezent în viața acestuia, iar interacțiunea copilului cu tatăl chiar din primele zile de viață ajută pe viitor copiii să-și dezvolte mai ușor abilitățile cognitive. De asemenea, mamele, beneficiind de suport din partea taților la îngrijirea copiilor, revin mai ușor pe piața muncii. Experiențele arată că prezența și implicarea tatălui la toate etapele de dezvoltare a copilului creează precedente pozitive cu privire la divizarea echitabilă a responsabilităților de familie. Beneficiile divizării echitabile a responsabilităților casnice și de îngrijire în familie, au un impact pozitiv și în societate: diminuarea presiunii pe sistemul de îngrijiri comunitare prin încurajarea îngrijirilor casnice; edificarea unei societăți tolerante și nediscriminatorii; în combinație cu alți factori, creșterea ratei de natalitate și asigurarea bunăstării demografice⁵.

Beneficiile implicării tatălui în îngrijirea copilului

Pentru tați

Tații implicați în viața copiilor sunt mai satisfăcuți și mai dornici de a rămâne implicați.
Tații implicați au o stare a sănătății mai bună: consumă mai puțin alcool, trăiesc mai mult și se simt mai sănătoși mintal și fizic.
Tații implicați în îngrijirea copiilor au relații mult mai bune cu partenerele, se simt mai legați de familie și au o viață sexuală mai bună cu partenerele lor.

Pentru familie și comunitate

Copii înregistrează un rezultat academic și de dezvoltare socială și emoțională mai bun.
Un tată non-violent încurajează copiii să diminueze comportamentul agresiv și să pună la îndoială sexismul.
Pentru fete, relații pozitive cu tata se asociază cu relațiile sănătoase și non-violente în viețile lor de adult și le oferă un simț mai puternic de abilitare personală.
Adolescenții au risc mai scăzut pentru consum de droguri, alcool și comportament delicvent

Pentru mame

Implicarea taților contribuie la reducerea stresului mamei
Mamele însoțite în timpul vizitelor prenatale, de obicei, fac mai multe vizite decât cele care nu sunt însoțite.
Tații implicați contribuie semnificativ la prevenirea depresiei post-natale.
Când tații sunt prezenți în sala de naștere pentru a le ajuta pe mame, acestea trăiesc o experiență mai pozitivă
Cuplurile sunt mai fericite atunci când împart responsabilitățile de îngrijire a copilului.

Pentru copii nou-născuți

Nou-născuții ai căror tați se implică de la naștere își dezvoltă funcții cognitive mai bune.
Nou-născuții ai căror tați se implică de la naștere devin mult mai des copii cu un nivel înalt al stimei de sine, care pot soluționa conflictele fără violență.
Nou-născuții ai căror tați se implică de la naștere au, în general, mai puține probleme de comportament.

Figura 7. Beneficiile implicării tatălui în îngrijirea copiilor
Sursa: Institutul pentru Familie și Inițiative Sociale

⁵ Analiza Comparativă "Politici familiale sensibile la gen: Reglementările naționale prin prisma noilor standarde europene", UNFPA, 2021

Pentru a antrena tații pentru mai mult timp în creșterea și îngrijirea copiilor este necesară o schimbare de abordare în cadrul de politici familiale. Soluțiile prezentate în cele ce urmează pornesc de la două dimensiuni de bază:

1. flexibilitatea legată de timp și
2. remunerare

Datele conturează existența a cel puțin două categorii de tați care necesită a fi abordați prin măsuri legislative suplimentare: (i) tați care sunt dispuși/deschiși să își asume responsabilitățile de îngrijire, dar sunt sensibili la dimensiunea de timp – se referă la acea categorie de tați care ar dori să se implice mai mult, dar au anumite constrângeri din perspectiva timpului, și (ii) tați care sunt dispuși/deschiși să își asume responsabilități de îngrijire a copilului, dar sunt sensibili la dimensiunea remunerării – se referă la cei care ar dori să se implice mai mult timp în îngrijirea copilului, dar sunt îngrijorați de faptul că veniturile acestora vor scade semnificativ. Cadrul de politici trebuie să răspundă necesităților tuturor părinților și să abordeze aceste două provocări. În acest sens, recomandările de politici propuse în analiza respectivă vin cu o abordare nouă legată de flexibilizarea opțiunilor existente, oferite pentru părinți. În mod specific, acestea se referă la:

A. Măsuri de flexibilizare a concediului paternal din perspectiva timpului - acestea se referă la extinderea posibilităților de utilizare a concediului paternal de către tați, prin includerea opțiunii de utilizare fragmentară a acestuia, prin introducerea dreptului de a solicita zile adiționale și prin extinderea perioadei în care poate fi utilizat concediul paternal de către tați.

B. Măsuri de flexibilizare a concediului de îngrijire a copilului din perspectiva de timp și remunerare - aceasta se referă la oferirea posibilității de a alterna concediul de îngrijire a copilului între ambii părinți, cât și posibilitatea beneficiarii de concediu de îngrijire concomitentă de către ambii părinți. Flexibilizarea concediului de îngrijire pe lângă gestionarea comodă a timpului de către ambii părinți, și prin urmare, eficientizarea timpului acordat activității profesionale, care este prioritar în cazul femeilor, pe termenul lung, reforma se va răsfrânge și asupra planificării bugetului familial. De asemenea, se propune și o stimulare financiară pentru părinții care împart cât mai echitabil perioada concediului de îngrijire, prin extinderea perioadei acestuia.

În cele ce urmează este prezentată descrierea detaliată a recomandărilor de politici.

A. CONCEDIUL PATERNAL

Legislația națională prevede posibilitatea taților de a beneficia de concediu de paternitate, ceea ce este un indicator al importanței tot mai mari acordate prezenței tatălui în creșterea și îngrijirea copilului. Concediul paternal, cu durata de 14 zile calendaristice, se acordă cu scopul de a permite tatălui să ofere suport mamei în recuperarea după naștere, ceea ce este crucial în stabilirea alăptării, îngrijirea nou-născutului și a altor copii, asistarea la înregistrarea nașterii și alte responsabilități legate de familie și nașterea copilului.

Totuși, în forma lor actuală, prevederile legislative cu privire la concediul paternal nu țin cont de toate particularitățile și posibilitățile taților de a beneficia de el. Domeniul de activitate, sectorul, particularitățile muncii și responsabilitățile profesionale pot determina posibilitatea sau imposibilitatea taților de a beneficia de concediu paternal. Deși, durata concediului paternal în Republica Moldova se aliniază la experiența țărilor OECD, perioada de 14 zile limitează posibilitățile taților de a petrece mai mult timp cu copiii nou-născuți, chiar dacă specificul activității profesionale le permite acest lucru. Adițional, o altă limitare constituie eligibilitatea taților pentru beneficierea de indemnizație paternală, aceasta din urmă fiind condiționată de mai multe prevederi legislative. Pentru a asigura că toți tații, indiferent de factorii sus-menționați, pot beneficia pe deplin de acest tip de concediu, este crucial ca acesta să fie cât mai flexibil, ceea ce ar presupune introducerea unor posibilități de manevrare și utilizare individualizată a acestuia.

Astfel, în vederea necesității sporirii eficienței măsurilor legislative existente și sporirii interesului și accesului taților la concediul paternal este necesară flexibilizarea acestuia, prin:

(i) Extinderea perioadei de utilizare a concediului paternal. Conform prevederilor actuale ale Codului Muncii, concediul paternal se acordă în baza unei cereri în formă scrisă, în primele 56 de zile de la nașterea copilului (art. 124¹(3)). Se recomandă extinderea perioadei de solicitare a concediului de la 56 de zile la 6 luni, această modificare oferind mai mult spațiu de manevră pentru tați, în special pentru cei care se confruntă cu anumite constrângeri legate de timp și circumstanțe la locul de muncă.

(ii) Introducerea posibilității de utilizare fragmentară (pe părți) a concediului paternal. Cadrul legal național permite taților să beneficieze de 14 zile calendaristice de concediu paternal, utilizate în mod consecutiv. Pentru a spori posibilitățile taților de a face uz de acest tip de concediu și pentru a spori numărul de tați interesați și motivați în a utiliza concediul paternal este important să fie asigurată mai multă flexibilitate în modul de utilizare a acestuia. Aceasta măsură asigură taților dreptul de a utiliza concediul paternal fragmentat în părți (perioade de timp), în decursul a 6 luni de la nașterea copilului. Angajatul va avea dreptul de a decide modul de fragmentare a concediului paternal, dar nu mai mult de două părți (reprise) per lună, pentru a evita neconcordanțe la locul de muncă sau pentru a nu distorsiona activitatea profesională. Angajatul trebuie să înștiințeze angajatorul cu privire la intenția de a beneficia de concediu paternal nu mai puțin de 5 zile înainte, dacă nu este agreeat din timp un anumit calendar al perioadelor de concediu paternal. Această măsură vine să răspundă necesităților taților care se confruntă cu constrângeri legate de timp și se află în imposibilitate de a utiliza întreaga perioadă a concediului paternal în mod consecutiv.

(iii) Introducerea posibilității de extindere a perioadei concediului paternal. Conform art. 124¹(2) al Codului Muncii, tatăl copilului nou-născut poate beneficia de dreptul la un concediu paternal de 14 zile calendaristice. Având în vedere beneficiile incontestabile ale participării taților în îngrijirea copilului și acordarea de suport mamei în prima perioadă de după naștere, este importantă crearea premiselor pentru prezența și implicarea tatălui pentru o perioadă mai îndelungată. Recomandarea propusă nu intervine cu modificări la durata actuală a concediului paternal (rămân valabile normele legale cu privire la cele 14 zile calendaristice de concediu paternal), ci vine să propună opțiuni adiționale prevederilor deja existente, care ar răspunde necesităților specifice ale taților/ părinților. În mod specific, aceasta presupune acordarea dreptului taților de a solicita, în baza unui acord între părți (angajat-angajator), zile adiționale de concediu paternal, dar nu mai mult de 30 de zile calendaristice, care vor putea fi utilizate în decursul a 6 luni de la nașterea copilului. Asemenea prevederi legislative se regăsesc deja în practica internațională, unde se întâlnește o largă varietate a duratei concediului paternal, de la câteva zile până la câteva luni. În unele țări acesta atinge durata de 90 de zile (54 zile lucrătoare), cum este cazul Finlandei, Islandei și Sloveniei. Aceste măsuri au avut un impact pozitiv asupra egalității între femei și bărbați: se atestă o apreciere mai înaltă a muncii de îngrijire atât a femeilor, cât și a bărbaților, ceea ce reprezintă un pas crucial în promovarea egalității de gen atât la locul de muncă, cât și în familie.

Din perspectivă financiară, se propun două opțiuni de plată a indemnizației paternale, pentru situația când tata solicită mai mult de 14 zile de concediu. La momentul actual, în conformitate cu HG 1245/2016 privind aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale, baza de calcul a indemnizației paternale constituie 100% din venitul mediu lunar asigurat, realizat la locul de muncă de bază în ultimele 3 luni premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate și achitate contribuții de asigurări sociale. Pentru opțiunea de extindere a numărului de zile ale concediului paternal se propun două opțiuni de plată:

Opțiunea de plată nr. 1: sunt introduse scheme de plată a indemnizației, care au drept scop reducerea presiunii financiare:

- Primele 14 zile din concediul paternal – 100% din venitul mediu lunar asigurat,
- 15-21 zile de concediu paternal (săptămâna 3) – 70% din venitul mediu lunar asigurat,
- 22-30/31 zile de concediu paternal (săptămâna 4) – 60% din venitul mediu lunar asigurat.

Opțiunea de plată nr. 2: întreaga durată a concediului paternal solicitată (14+ zile) se achită 100% din venitul mediu lunar asigurat.

(iv) Achitarea indemnizației paternale tuturor taților beneficiari ai concediului paternal. Conform Hotărârii de Guvern nr. 1245 din 15 noiembrie 2016 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale”, beneficiarii de indemnizație paternală trebuie să confirme un stagiul de cotizare de minim 3 ani și un stagiul de cotizare de cel puțin 9 luni, realizat în ultimele 24 de luni premergătoare datei nașterii copilului. Aceste prevederi limitează accesul taților recent angajați în câmpul muncii, imposibilitatea de a beneficia de indemnizație paternală descurajându-i să beneficieze de concediu paternal. Luând în considerare faptul că dreptul de a beneficia de concediu paternal și indemnizația paternală trebuie să fie valabil pentru toți tații încadrați în câmpul muncii, indiferent de stagiul de cotizare, se propune ca dreptul la indemnizație paternală să nu fie constrâns, iar plata indemnizației paternale pentru această categorie să fie achitată din fondul Bugetului de Stat.

B. CONCEDIUL DE ÎNGRIJIRE A COPILULUI

Conform legislației în vigoare, la nașterea unuia sau mai mulți copii, părinții asigurați au dreptul la concediul de îngrijire a copilului (Codul Muncii, art. 124). În același timp, conform Hotărârii de Guvern nr. 1478 din 15-11-2002 cu privire la indemnizațiile adresate familiilor cu copii, părinții asigurați sunt în drept de a beneficia de indemnizație lunară achitată de către Casa Națională de Asigurări Sociale în două modalități: până la 2 ani și 2 luni sau până la vârsta de 3 ani a copilului. Deși, pe scară largă este promovată distribuirea echitabilă a responsabilităților de îngrijire a copilului între ambii părinți, de concediu de îngrijire a copilului și, respectiv, indemnizația lunară poate beneficia doar o singură persoană: mama, tata, unul dintre bunici sau tutorele.

În conformitate cu prevederile legale, condițiile în care un părinte poate beneficia de acest concediu sunt restrânse. Racordându-le la specificul muncii, nivelul de remunerare, condițiile de sănătate ale unuia dintre părinți, constatăm că anumiți părinți sunt lezați de dreptul fundamental de a-și crește și îngriji copilul. Concediul de îngrijire a copilului presupune perioada în care părinții își asumă în totalitate responsabilitatea privind creșterea acestuia și [educația antepreșcolară](#). Drept urmare, necesitatea implicării ambilor părinți este incontestabilă. Astfel, pentru a oferi posibilitate fiecărui părinte de a participa activ la îngrijirea copilului este necesar ca deciziile legate de *când, cine și cum* își asumă concediul de îngrijire a copilului să aparțină părinților, fără restricționări. În așa mod, cadrul de politici ar răspunde eficient necesităților tuturor familiilor indiferent de natura responsabilităților și posibilităților socio-economice.

În anul 2019, au fost aprobate modificări legislative la art. 18, al legii nr. 289/2004 privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale, care prevede că părintele care beneficiază de indemnizația cu privire la îngrijirea copilului cu vârsta de până la 3 ani, poate concomitent lucra cu regim deplin de muncă și nu pierde dreptul la indemnizație. Opțiunile care se propun, vin ca supliment pentru această măsură de flexibilizare.

În acest context, se propun următoarele modificări legislative:

(i) Alternarea concediului de îngrijire de către ambii părinți. Conform legislației în vigoare, opțiunea solicitată inițial de către părinți pentru stabilirea indemnizației pentru creșterea copilului nu poate fi modificată ulterior (se decide din start persoana care va beneficia de concediu și indemnizație). Această prevedere limitează posibilitatea celui alt părinte de a beneficia de concediu de îngrijire a copilului, chiar dacă pe parcursul a trei ani de la nașterea copilului ar apărea această posibilitate (din perspectivă de timp și financiară). Prin urmare, în vederea asigurării șanselor egale și stimulării divizării echitabile a responsabilităților, se recomandă introducerea posibilității de a utiliza fragmentar concediului de îngrijire a copilului, împărțit de către ambii părinți asigurați, pe parcursul celor 3 ani. În temeiul art. 124 (3), care permite utilizarea integrală sau pe părți în timp a concediului de îngrijire, până la vârsta de 3 ani ai

copilului, recomandăm introducerea posibilității ca părinții să beneficieze de concediu în mod alternant (în câteva reprize), (de ex: 6 luni - mama, urmat de 2 luni - tata, ulterior 4 luni - mama ș.a.m.d.), gestionând perioada concediului conform disponibilității fiecăruia și împărțind echitabil responsabilitățile de îngrijire. Utilizarea concediului în mod alternant este o opțiune întâlnită în mai multe țări. În Latvia și Marea Britanie, concediul de îngrijire poate fi consumat integral de către un singur părinte sau poate fi împărțit în mai multe reprize, conform solicitării părinților. Studiile arată că femeile și bărbații tind să utilizeze concediul în mod diferit: femeile - ca un concediu continuu, chiar și atunci când există posibilitatea de utilizare flexibilă, iar bărbații - adesea în mod flexibil și în părți mai scurte ([Hegewisch și Gornick, 2011](#)).

Baza de calcul pentru indemnizația lunară pentru creșterea copilului până la împlinirea vârstei de 3 ani va constitui venitul mediu lunar asigurat, realizat în ultimele 12 luni calendaristice premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care, la data stabilirii indemnizației, au fost calculate și plătite contribuții. Prin urmare, pentru perioada în care tatăl va beneficia de concediu de îngrijire a copilului, indemnizația va constitui 30% din venitul său mediu lunar din ultimele 12 luni premergătoare nașterii copilului. Pentru perioada în care de concediu va beneficia mama, indemnizația va fi calculată în baza salariului acesteia, conform aceleiași formule. Pentru a asigura că nu va exista o bulversare a sistemului de asigurări sociale, dar și inconveniențe pentru angajator, reprizele nu vor fi mai scurte de 2 luni fiecare, iar solicitarea pentru concediul de îngrijire a copilului și indemnizație va fi efectuată cu cel puțin 2 săptămâni înainte de perioada concediului.

(ii) Introducerea opțiunii de utilizare concomitentă, de către ambii părinți, a concediului de îngrijire a copilului. Conform prevederilor legislative actuale, de indemnizația pentru creșterea copilului poate beneficia un singur părinte. Întru asigurarea implicării ambilor părinți și distribuirea echitabilă a responsabilităților de îngrijire, se recomandă introducerea posibilității de utilizare concomitentă a concediului de îngrijire a copilului până la vârsta de 3 ani de către ambii părinți, persoane asigurate.

În cazul în care ambii părinți vor solicita concediu de îngrijire a copilului simultan, aceștia vor beneficia fiecare de indemnizația de creștere a copilului, în mărimea cuantumului stabilit de 30% din venitul mediu lunar asigurat al fiecăruia, în ultimele 12 luni premergătoare nașterii copilului. Totodată, lunile în care ambii părinți vor beneficia de concediu vor fi cuantificate dublu în raport cu perioada de îngrijire a copilului. Spre exemplu, dacă ambii părinți decid să beneficieze de concediu de îngrijire a copilului pe tot parcursul acestuia, concediul va dura până la împlinirea vârstei de 1 an și 7 luni a copilului (34 luni/ 2 părinți = 17 luni). În cazul când tatăl beneficiază de concediu integral de îngrijire a copilului, iar mama decide să beneficieze de concediu pentru o perioadă de 6 luni, atunci concediul acestora va dura până la vârsta de 2 ani a copilului (34 luni - (6 luni*2 părinți) = 22 luni). Avantajului acestei opțiuni constă în faptul că oferă posibilitate ambilor părinți să participe, în egală măsură, la îngrijirea copilului, oferind flexibilitate de a alege durata optimă a concediului, reieșind din responsabilitățile și condițiile de muncă.

(iii) Introducerea suplimentului pentru echitate - 2 luni adiționale de concediu pentru părinții care divizează concediul la cota 70%/30%. Având în vedere faptul că recomandările legislative prezentate mai sus vin să faciliteze implicarea ambilor părinți în îngrijirea copiilor, se recomandă introducerea unui supliment pentru acei părinți care vor asigura o echitate în repartizarea concediului de îngrijire a copilului, astfel încât unul dintre părinți să-și asume cel puțin 30% din durata concediului de îngrijire. Suplimentul pentru echitate presupune extinderea concediului de îngrijire cu 60 de zile, fiind oferită și indemnizația de creștere a copilului, în valoarea cuantumului obișnuit. Pentru utilizarea suplimentului concomitent de către ambii părinți (utilizarea simultană a concediului), prelungirea va fi efectuată cu 30 de zile, adiționale concediului inițial.

PROPUNERI DE MODIFICARE A CADRULUI LEGAL

1. Propuneri de modificare a cadrului normativ referitor la concediul paternal

REDAȚIA ACTUALĂ	PROPUNERI AMENDAMENT
<p>Codul muncii nr. 154/2003</p> <p>Articolul 124¹. Concediul paternal</p> <p>(1) Concediul paternal se acordă în condițiile prevăzute de prezentul articol pentru a asigura participarea efectivă a tatălui la îngrijirea copilului nou-născut.</p> <p>(2) Tatăl copilului nou-născut beneficiază de dreptul la un concediu paternal de 14 zile calendaristice.</p> <p>(3) Concediul paternal se acordă în baza unei cereri în formă scrisă, în primele 56 de zile de la nașterea copilului. La cerere se anexează o copie a certificatului de naștere al copilului.</p> <p>(4) Pe perioada concediului paternal, salariatul beneficiază de o indemnizație paternală care nu poate fi mai mică decât venitul mediu lunar asigurat pentru perioada respectivă și care este achitată din bugetul asigurărilor sociale de stat.</p> <p>(5) Angajatorul este obligat să încurajeze salariații în vederea beneficiilor de concediu paternal.</p> <p>(6) Cazurile în care angajatorul creează situații cu efect de dezavantajare a angajaților care iau concediu paternal sînt considerate cazuri de discriminare din partea angajatorilor și se sancționează conform legii.</p>	<p><u>În art. 124¹ din Codul muncii se propune de operat următoarele modificări:</u></p> <p>1) Alineatul (2) se propune de expus în următoarea redacție: "(2) Tatăl copilului nou-născut beneficiază de dreptul la un concediu paternal de 14 zile calendaristice. La solicitarea tatălui, acesta poate beneficia de o durată mai mare a concediului paternal, dar care nu va depăși 30 de zile calendaristice."</p> <p>2) Se propune de completat articolul cu alineatul (2¹) și (2²) cu următorul cuprins: "(2¹) Concediul paternal poate fi acordat integral sau divizat în mai multe părți, cu durate diferite de timp, în baza unei cereri scrise a salariatului. (2²) Angajatul căruia i se acordă concediu paternal divizat în mai multe părți are dreptul de a solicita cel mult două fracțiuni de concediu."</p> <p><i>Modificarea respectivă va permite divizarea concediului paternal în mai multe părți. Drept urmare, va fi flexibilizat modul de utilizare a concediului paternal și sporite posibilitățile taților de a face uz de acest tip de concediu și, ca rezultat, va crește numărul de tați interesați și motivați să utilizeze concediul paternal.</i></p> <p>3) La alineatul (3), cuvintele "56 de zile" se propune de substituit cu cuvintele "6 luni".</p> <p><i>Urmare a acestei modificări, va fi majorată perioada pe parcursul căreia poate fi solicitat concediul paternal – de la 56 de zile de la nașterea copilului la 6 luni de la nașterea copilului;</i></p> <p>4) Alineatul (4) se propune de expus în următoarea redacție: "(4) Pe perioada concediului paternal, salariatul beneficiază de o indemnizație paternală care este achitată din bugetul asigurărilor sociale de stat. Modul de stabilire, calculare și achitare a indemnizației paternale din bugetul asigurărilor sociale de stat se determină de Guvern."</p>

	<p><i>Modificarea respectivă se impune luînd în considerare o eventuală modificare a modalității de achitare a indemnizației paternale – 100% din venitul mediu lunar asigurat - pentru primele 2 săptămîni ale concediului paternal, 70% din venitul mediu lunar asigurat - pentru a 3 săptămîna și 60% din venitul mediu lunar asigurat - pentru a patra săptămîna;</i></p> <p>4) Se propune de completat articolul cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: “(4¹) În cazul în care nu este realizată condiția privind stagiul de cotizare, indemnizația paternală este achitată din contul Bugetului de Stat”</p> <p><i>Modificarea respectivă se impune luînd în considerare modificarea Regulamentului cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale, prin care de indemnizație paternală pot beneficia toți tații indiferent de stagiul de cotizare.</i></p>
<p><u>Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1245/2016.</u></p> <p>1) În conformitate cu pct. 6, condițiile de stabilire a indemnizației paternale: a) tatălui copilului nou-născut i s-a acordat, la cerere, concediu paternal la toate unitățile în care desfășoară activități în primele 56 de zile de la data nașterii copilului; </p> <p>2) Potrivit pct. 12, indemnizația paternală se acordă pentru o perioadă de 14 zile calendaristice.</p> <p>3) Conform pct. 14, baza de calcul a indemnizației paternale constituie 100% din venitul mediu lunar asigurat realizat la toate unitățile în care desfășoară activități în ultimele 3 luni premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care, la data stabilirii indemnizației, au fost calculate și plătite contribuții de asigurări sociale.</p>	<p><u>În Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale se propune de operat următoarele modificări:</u></p> <p>1) Se completează cu punctul 5¹ cu următorul cuprins: „5¹ „ Salariații asigurați în sistemul public de asigurări sociale care nu întrunesc condiția privind stagiul de cotizare necesar prevăzut la punctele 4 și 5 ale prezentului Regulament, au dreptul la indemnizație paternală, achitată din contul mijloacelor Bugetului de Stat”;</p> <p><i>Urmare a acestei modificări, tați care nu întrunesc condițiile stabilite de prezentul regulament, vor avea posibilitatea să beneficieze de indemnizație paternală din resursele Bugetului de Stat.</i></p> <p>2) La pct. 6 lit. a), cuvintele ”56 de zile” se propune de substituit cu cuvintele ”6 luni”.</p> <p><i>Urmare a acestei modificări, va fi majorată perioada pe parcursul căreia poate fi solicitat concediul paternal – de la 56 de zile de la nașterea copilului la 6 luni de la nașterea copilului;</i></p> <p>3) Pct. 12 se propune de expus în următoarea redacție:</p>

	<p>”12. Indemnizația paternală se acordă pentru o perioadă de 14 zile calendaristice sau, la solicitarea tatălui, pentru o perioadă mai mare, dar care, cumulativ, nu va depăși 30 de zile calendaristice.”</p> <p><i>Modificarea respectivă va permite acordarea indemnizației paternale pentru o perioadă mai mare de 14 zile calendaristice, dar care nu va depăși 30 de zile calendaristice.</i></p> <p>4) Se propun două opțiuni de achitare a indemnizației paternale⁶. În cazul în care va fi selectată opțiunea nr. 1, Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale nu necesită a fi modificat; În cazul în care va fi selectată opțiunea nr. 2, pct. 14 din Regulamentul cu privire la condițiile de stabilire, modul de calcul și de plată a indemnizației paternale urmează a fi expus în următoarea redacție:</p> <p>”14. Baza de calcul a indemnizației paternale constituie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 100% din venitul mediu lunar asigurat realizat la toate unitățile în care desfășoară activități în ultimele 3 luni premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care, la data stabilirii indemnizației, au fost calculate și plătite contribuții de asigurări sociale – pentru primele 14 zile ale concediului paternal; - 70% din venitul mediu lunar asigurat realizat la toate unitățile în care desfășoară activități în ultimele 3 luni premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care, la data stabilirii indemnizației, au fost calculate și plătite contribuții de asigurări sociale – pentru perioada cuprinsă între ziua a 15-a și ziua a 21-a a concediului paternal; - 60% din venitul mediu lunar asigurat realizat la toate unitățile în care desfășoară activități în ultimele 3 luni premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care, la data stabilirii indemnizației, au fost calculate și plătite contribuții de asigurări sociale – pentru perioada cuprinsă între ziua a 22-a și ziua a 30-a a concediului paternal.” <p>5) Se completează cu punctul 14¹ cu următorul cuprins:</p>
--	--

⁶ **Opțiunea nr.1:** pentru întreaga durată a concediului paternal se achită 100% din venitul mediu lunar asigurat.

Opțiunea nr.2: pentru primele 14 zile ale concediului paternal – 100% din venitul mediu lunar asigurat, pentru perioada cuprinsă între ziua a 15-a și ziua a 21-a a concediului paternal (*a treia săptămână*) – 70% din venitul mediu lunar asigurat, pentru perioada cuprinsă între ziua a 22-a și ziua a 30-a a concediului paternal (*a patra săptămână*) – 60% din venitul mediu lunar asigurat.

	<p>„ 14¹ În cazul salariaților prevăzuți la punctul 5¹ din prezentul Regulament, care nu confirmă stagiul de cotizare de cel puțin 3 luni, baza de calcul a indemnizației paternale constituie 100% din venitul mediu lunar asigurat realizat la locul de muncă de bază în lunile efectiv lucrate premergătoare lunii nașterii copilului, venit din care au fost calculate și achitate contribuții de asigurări sociale.”</p> <p><i>Urmare a acestei modificări, tați care nu întrunesc condițiile stabilite de prezentul regulament, vor avea posibilitatea să beneficieze de indemnizație paternală din resursele Bugetului de Stat.</i></p>
--	--

2. Propuneri de modificare a cadrului normative referitor la concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani

REDAȚIA ACTUALĂ	PROPUNERI AMENDAMENT
<p>Codul muncii nr. 154/2003 Articolul 124. Concediul de maternitate și concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului (2) În baza unei cereri scrise, persoanelor asigurate indicate la alin. (1), după expirarea concediului de maternitate, li se acordă un concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani, cu achitarea indemnizației din bugetul asigurărilor sociale de stat. (3) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit integral sau pe părți în orice timp, pînă cînd copilul va împlini vîrsta de 3 ani. Acest concediu se include în vechimea în muncă, inclusiv în vechimea în muncă specială, și în stagiul de cotizare. (4) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului se acordă, în baza unei cereri în formă scrisă, tatălui copilului ori unuia din bunici sau unei alte rude care se ocupă nemijlocit de îngrijirea copilului, precum și</p>	<p>În art. 124 din Codul muncii se propune de operat următoarele modificări:</p> <p>1) Alineatul (3) se propune de completat, după prima propoziție, cu următorul text: "Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi folosit de ambii părinți, în cîteva fracțiuni, conform disponibilității fiecăruia, dar cu condiția că durata unei fracțiuni să nu fie mai mică de 2 luni."</p> <p><i>Urmare a modificării respective, concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului va putea fi împărțit de către părinți, persoane asigurate, în mod fragmentar pe parcursul celor 3 ani, ceea ce va permite gestionarea perioadei concediului conform disponibilității fiecăruia și împărțirea echitabilă a responsabilităților de îngrijire a copilului.</i></p> <p>2) Se propune de completat articolul cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins: "(4¹) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului poate fi acordat, la cerere scrisă, ambilor părinți, persoane asigurate. În acest caz, o lună în care ambii părinți beneficiază concomitent de concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului se echivalează cu două luni"</p>

<p>tutorelui, în cazul în care persoanele indicate la alin. (1) nu utilizează concediul prevăzut la alin. (2).</p> <p>(5) Concediul parțial plătit pentru îngrijirea copiilor născuți dintr-o sarcină gemelară, de tripleți sau multipluți se acordă, la cerere scrisă, ambilor părinți sau altor persoane asigurate prevăzute la alin. (4).</p>	<p><i>Modificarea respectivă va permite ca ambii părinți, persoane asigurate, să utilizeze concomitent concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului, ceea ce va asigura implicarea ambilor părinți și distribuirea echitabilă a responsabilităților de îngrijire a copilului. Totodată, lunile în care ambii părinți vor beneficia de concediu vor fi cuantificate dublu, ceea ce va avea ca efect reducerea duratei totale a concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului;</i></p> <p>3) Se propune de completat articolul cu alineatul (6) cu următorul cuprins: “(6) În cazul în care părinții împart concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului, dintre care unul dintre părinți își asumă cel puțin 30% din durata integrală a concediului, aceștia pot beneficia la finele concediului, la cerere scrisă, de un supliment pentru echitate, care constituie 2 luni adiționale de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului, cu achitarea indemnizației de creștere a copilului din bugetul asigurărilor sociale de stat, în valoarea cuantumului stabilit inițial.</p> <p>(6¹) În cazul solicitării suplimentului pentru echitate concomitent de către ambii părinți, acesta va constitui 30 de zile adiționale de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului, cu achitarea indemnizației de creștere a copilului din bugetul asigurărilor sociale de stat, în valoarea cuantumului stabilit inițial.</p> <p><i>Urmare a acestei modificări, va fi instituit un supliment pentru echitate – 2 luni în plus de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului pentru părinții care împart concediul după formula 70% / 30%. În cazul solicitării suplimentului pentru echitate concomitent de către ambii părinți, acesta va constitui 30 de zile în plus de concediu parțial plătit pentru îngrijirea copilului. Modificarea respectivă are drept scop facilitarea implicării ambilor părinți în îngrijirea copilului și asigurarea unei echități în repartizarea concediului parțial plătit pentru îngrijirea copilului, astfel încât unul dintre părinți să-și asume minim 30% din durata concediului.</i></p>
<p><u>Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale nr. 289/2004</u></p> <p>Articolul 18. Indemnizația pentru creșterea copilului</p>	<p><u>În Legea privind indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă și alte prestații de asigurări sociale se propune de operat următoarele modificări:</u></p> <p><u>În art. 18 se propune de operat următoarele modificări:</u></p> <p>1) Se propune de expus alineatul (7) în următoarea redacție:</p>

<p>(7) Opțiunea solicitată inițial pentru stabilirea indemnizației pentru creșterea copilului nu poate fi modificată ulterior.</p> <p>Articolul 7. Baza de calcul al indemnizațiilor de asigurări sociale</p> <p>.....</p> <p>(14) Indemnizațiile prevăzute la art. 5 alin. (1) lit. a), b), d), f) și g) și art. 15 alin. (1) lit. a), stabilite în conformitate cu prezenta lege, nu se recalculează, cu excepția cazurilor de modificare a legislației privind modul de salarizare sau în baza hotărârii judecătorești.</p>	<p>”(7) Opțiunea solicitată inițial pentru stabilirea indemnizației pentru creșterea copilului nu poate fi modificată ulterior, cu excepția cazului în care ulterior concediul pentru îngrijirea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani a fost acordat celui alt părinte.”</p> <p><i>Urmare a acestei modificări, în cazul în care ulterior concediul pentru îngrijirea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani va fi acordat altui părinte, indemnizația va fi stabilită în baza venitului mediu lunar asigurat al celui din urmă.</i></p> <p>2) Se propune de completat articolul cu alineatul (8) cu următorul cuprins:</p> <p>”(8) În cazul în care concediul pentru îngrijirea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani a fost acordat ambilor părinți, persoane asigurate, cuantumului lunar al indemnizației pentru creșterea copilului constituie 30% din baza de calcul stabilită la art. 7 pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decît cuantumului indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern.”</p> <p><i>Urmare a acestei modificări, în cazul în care concediul pentru îngrijirea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani a fost acordat ambilor părinți, valoarea indemnizației pentru creșterea copilului va constitui 30% din baza de calcul a fiecărui părinte stabilită la art. 7 pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decît cuantumului indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern.</i></p>
<p><u>Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1478/2002</u></p> <p>1) Potrivit pct. 6¹, cuantumului lunar al indemnizației pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani constituie:</p> <p>a) 30% din baza de calcul stabilită la capitolul VII din prezentul Regulament pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decît cuantumului indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate, stabilită în anexa nr. 2 la prezentul Regulament, în cazul solicitării opțiunii prevăzute la pct. 4² lit. a) din prezentul Regulament;</p>	<p><u>În Regulamentul cu privire la modul de stabilire și plată a indemnizațiilor adresate familiilor cu copii se propune de operat următoarele modificări:</u></p> <p>1) Se propune de expus ultimul alineat din pct. 6¹ în următoarea redacție:</p> <p>”Opțiunea solicitată inițial pentru stabilirea indemnizației pentru creșterea copilului nu poate fi modificată ulterior, cu excepția cazului în care ulterior concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vârsta de 3 ani a fost acordat altui părinte.”</p> <p><i>Urmare a acestei modificări, în cazul în care ulterior concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la împlinirea vârstei de 3 ani va fi acordat altui părinte, indemnizația va fi stabilită în baza venitului mediu lunar asigurat al celui din urmă.</i></p> <p>Se propune de completat pct. 6¹ cu un alineat nou cu următorul cuprins:</p>

<p>b) 60% din baza de calcul stabilită la capitolul VII din prezentul Regulament pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decît cuantumul dublu al indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit în anexa nr. 2 la prezentul Regulament, pînă la împlinirea vîrstei de 1 an a copilului și 30% din baza de calcul stabilită la pct. 37 pentru fiecare copil, din ziua următoare celei de împlinire a vîrstei de 1 an și pînă la împlinirea vîrstei de 2 ani și 2 luni a copilului, dar nu mai puțin decît cuantumul indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate, stabilită în anexa nr. 2 la prezentul Regulament, în cazul solicitării opțiunii prevăzute la pct. 4² lit. b) din prezentul Regulament.</p> <p>Opțiunea solicitată inițial pentru stabilirea indemnizației pentru creșterea copilului nu poate fi modificată ulterior.</p>	<p>”În cazul în care concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani a fost acordat ambilor părinți, persoane asigurate, cuantumul lunar al indemnizației pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vîrstei de 3 ani constituie 30% din baza de calcul stabilită la capitolul VII din prezentul Regulament pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decît cuantumul indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate, stabilită în anexa nr. 2 la prezentul Regulament.”</p> <p><i>Urmare a acestei modificări, în cazul în care concediul parțial plătit pentru îngrijirea copilului pînă la vîrsta de 3 ani a fost acordat ambilor părinți, va exista o singură opțiune de calcul al indemnizației pentru creșterea copilului va constitui– 30% din baza de calcul a fiecărui părinte, stabilită la art. 7 pentru fiecare copil, dar nu mai puțin decît cuantumul indemnizației minime lunare pentru creșterea copilului a persoanei asigurate, determinate în modul stabilit de Guvern.persoanei asigurate, stabilită în anexa nr. 2 la prezentul Regulament.</i></p>
--	---

Anexa 1. ESTIMAREA COSTURILOR

Calculule prezentate sunt unele estimative, reieșind din datele statistice disponibile din partea CNAS și BNS.

		Cost proiect, mii MDL			Total, mii MDL	
		2022	2023	2024		
Concediul paternal	Opțiunea I- Se prelungește concediul paternal pînă la 30 zile și se achită indemnizația în cuantum de 100%	14 797,44	17 384,59	19 267,21	51 449,23	
	Opțiunea II- Se prelungește concediul paternal pînă la 30 zile, și se achită indemnizația 100% (14 zile)/ 70% (7 zile) -60%(9 zile)	9 525,85	9 602,06	10 255,00	29 382,91	
	Opțiunea III- Se achită indemnizația de paternitate și pentru tații neeligibili	A. 14 zile în cuantum de 100%	2 589,55	2 610,27	2 787,77	7 987,59
		B. 30 zile în cuantum de 100%	4 069,30	4 101,85	4 380,78	12 551,92
		C. 30 zile în cuantum de 100% (14 zile)+70% (7 zile)+ 60%(9 zile)	5 021,88	5 062,06	5 406,28	15 490,21
Concediul de îngrijire a copilului	Opțiunea I- Alternarea concediului de îngrijire de către ambii părinții (primele 17 luni- mama, ultimile 17-tata)	- 105 360,48	28 461,36	162 372,96	85 473,84	
	Opțiunea II - Opțiunea de utilizare concomitentă, de către ambii părinți, a concediului de îngrijire a copilului (17 luni ambii părinți sunt în concediu)	381 569,04	77 154,24	- 480 372,48	- 21 649,20	
	Opțiunea III- Introducerea suplimentului pentru echitate - 2 luni de concediu în plus pentru părinții care împart concediul 70%/30%	147 568,32	162 324,96	178 557,36	488 450,64	

A se vedea mai jos calculele detaliate.

A. CONCEDIUL PATERNAL

Opțiunea 1. se achită adițional indemnizația paternală încă 16 zile în valoare de 100%

Baza de calcul a indemnizației paternale a constituit venitul mediu lunar asigurat conform Legii Bugetului RM.

				1ul an (2020)			2-lea an (2021)			3-lea an(2022)		
	1A (an. 2022)	1B (an. 2023)	1C (an. 2024)	2 (1A*14 zile sau 30 zile)	3	4 (2*3)	5 (1B*14 zile sau 30 zile)	6	7 (5*6)	8 (1C*14 zile sau 30 zile)	9	10 (8*9)
Prevederi legislative actuale (14 zile)	Venitul mediu asigurat per zi			Indemnizație paternală- 14 zile	nr. de beneficiari	Total, MDL	Indemnizație paternală- 14 zile	nr. de beneficiari	Total, MDL	Indemnizație paternală- 14 zile	nr. de beneficiari	Total, MDL
	440,40	483,11	527,08	6 165,60	4200	25 895,52	6 214,92	4200	26 102,68	6 637,54	4200	27 877,67
Modificări legislative propuse (30 zile)	Venitul mediu asigurat per zi			Indemnizație paternală- 30 zile	nr. de beneficiari (50%- 14 zile+ 50%- 30 zile)	Total, mii MDL	Indemnizație paternală- 30 zile	nr. de beneficiari	Total, mii MDL	Indemnizație paternală- 30 zile	nr. de beneficiari	Total, mii MDL
	440,40	483,11	527,08	13 212,00	4200	40 692,96	14 493,30	4200	43 487,27	15 812,40	4200	47 144,87
Total						14 797,44			17 384,59			19 267,21

Conform datelor CNAS, disponibile pentru anul 2019, indemnizația medie paternală a constituit 6121,61 MDL, fiind calculat ca cheltuielile privind indemnizația paternală (17673,1 mii MDL), raportate la nr. de beneficiari (2887). Reieșind din indemnizația medie paternală, salariu mediu lunar al angajaților care au beneficiat de concediu paternal în 2019 a constituit aproximativ 9182,42 MDL, iar comparativ cu salariu mediu brut din 2019- 7152,8 MDL, constatăm că de concediu paternal beneficiază cei cu venituri mai înalte.

Optiunea 2- se achită indemnizația paternală după cum urmează: primele 14 zile- în valoare de 100%, următoarele 7 zile- în valoare de 70%, și următoarele 9 zile- în valoare de 60%

Baza de calcul a indemnizației paternale a constituit salariul mediu brut lunar în RM.

				1ul an (2020)			2-lea an (2021)			3-lea an(2022)		
	1A (an. 2022)	1B (an. 2023)	1C (an. 2024)	2 (1A*14 zile sau 30 zile)	3	4 (2*3)	5 (1B*14 zile sau 30 zile)	6	7 (5*6)	8 (1C*14 zile sau 30 zile)	9	10 (8*9)
Prevederi legislative actuale (14 zile)	Venitul mediu asigurat per zi			Indemnizație paternală- 14 zile	nr. de beneficiari	Total, MDL	Indemnizație paternală- 14 zile	nr. de beneficiari	Total, MDL	Indemnizație paternală- 14 zile	nr. de beneficiari	Total, MDL
	440,40	483,11	527,08	6 165,60	4200	25 895,52	6 214,92	4200	26 102,68	6 637,54	4200	27 877,67
Modificări legislative propiuse (30 zile)	Venitul mediu asigurat per zi			Indemnizație paternală- 30 zile	nr. de beneficiari	Total, mii MDL	Indemnizație paternală- 30 zile	nr. de beneficiari	Total, mii MDL	Indemnizație paternală- 30 zile	nr. de beneficiari	Total, mii MDL
	440,40	483,11	527,08	10 701,72	4200	35 421,37	10 787,33	4200	35 704,74	11 520,87	4200	38 132,67
Total						9 525,85			9 602,06			10 255,00

Opțiunea 3- se achită indemnizația paternală tuturor taților care își iau concediu paternal.

Baza de calcul a indemnizației paternale a constituit salariul mediu brut lunar în RM. Calculele au fost efectuate pornind de la prezumția că beneficiarii neeligibili sunt în proporție de 10% din nr. beneficiarilor actuali. Costurile pentru beneficiari de indemnizație paternală au fost separate de calculele pentru opțiunile mai sus menționate, întrucât acestea urmează a fi acoperite din Bugetul de Stat.

				1ul an (2020)			2-lea an (2021)			3-lea an(2022)		
	1A (an. 2022)	1B (an. 2023)	1C (an. 2024)	2 (1A*14 zile sau 30 zile)	3	4 (2*3)	5 (1B*14 zile sau 30 zile)	6	7 (5*6)	8 (1C*14 zile sau 30 zile)	9	10 (8*9)
Prevederi legislative actuale (14 zile)	Venitul mediu asigurat per zi			Indemnizați e paternală- 14 zile	nr. de beneficiari	Total, MDL	Indemnizați e paternală- 14 zile	nr. de beneficiari	Total, MDL	Indemnizație paternală- 14 zile	nr. de beneficiari	Total, MDL
	440,40	483,11	527,08	6 165,60	420	2 589,55	6 214,92	420	2 610,27	6 637,54	420	2 787,77
Modificări legislative propuse (30 zile)- achitat 100%	Venitul mediu asigurat per zi			Indemnizați e paternală- 30 zile	nr. de beneficiari (50%- 14 zile+ 50%- 30 zile)	Total, mii MDL	Indemnizați e paternală- 30 zile	nr. de beneficiari (50%- 14 zile+ 50%- 30 zile)	Total, mii MDL	Indemnizație paternală- 30 zile	nr. de beneficiari (50%- 14 zile+ 50%- 30 zile)	Total, mii MDL
	440,40	483,11	527,08	13 212,00	420	4 069,30	13 317,70	420	4 101,85	14 223,30	420,00	4 380,78
Modificări legislative propuse (30 zile)-100% (14 zile)/ 70% (7 zile) - 60% (9 zile)												
	440,40	483,11	527,08	10 701,72	420	5 021,88	10 787,33	420	5 062,06	11 520,87	420,00	5 406,28
Total						14 797,44			17 384,59			19 267,21

B. CONCEDIUL DE ÎNGRIJIRE A COPILULUI

Calculule prezentate sunt unele estimative pentru anul 2021, reieșind din datele statistice disponibile din partea CNAS și BNS. Baza de calcul a constituit salariu mediu lunar în R. Moldova pentru femei și bărbați.

(i) Alternarea concediului de îngrijire de către ambii părinți.

An	Femei		Bărbați		Costuri anuale pentru indemnizația de îngrijire, mii MDL	Status quo (39000 femei utilizează concediu în condițiile actuale), mii MDL*	Indemnizație (durata concediului: primele 17 luni-mama, următoarele 17 luni-tata), mii MDL	Cost program, mii MDL
	Nr. beneficiari	Indemnizația medie lunară, MDL	Nr. beneficiari	Indemnizația medie lunară, MDL				
2022	39000	2459,82	12000	3688,86	1 702 290,24	1 301 751,36	295 178,40	- 105 360,48
2023	39000	2705,80	12000	4057,74	1 879 733,52	1 437 443,28	470 751,60	28 461,36
2024	39000	2976,38	12000	4463,51	2 041 583,04	1 561 210,56	642 745,44	162 372,96

(ii) Opțiunea de utilizare concomitentă, de către ambii părinți, a concediului de îngrijire a copilului

An	Femei		Bărbați		Costuri anuale pentru indemnizația de îngrijire, mii MDL	Status quo (39000 femei utilizează concediu în condițiile actuale), mii MDL*	Indemnizație (durata concediului: 17 luni concomitent), mii MDL	Cost program, mii MDL
	Nr. beneficiari	Indemnizația medie lunară, MDL	Nr. beneficiari	Indemnizația medie lunară, MDL				
2022	39000	2459,82	12000	3688,86	1 702 290,24	1 301 751,36	782 107,92	381 569,04
2023	39000	2705,80	12000	4057,74	1 879 733,52	1 437 443,28	519 444,48	77 154,24
2024	39000	2976,38	12000	4463,51	2 041 583,04	1 561 210,56	-	- 480 372,48

(iii) Introducerea suplimentului pentru echitate - 2 luni de concediu în plus pentru părinții care împart concediul echitabil, cel puțin 70%/30%.

An	Femei		Bărbați		Cost program, mii MDL
	Nr. beneficiari	Indemnizația medie lunară, MDL	Nr. beneficiari	Indemnizația medie lunară, MDL	
2022	12000	2459,82	12000	3688,86	147 568,32
2023	12000	2705,80	12000	4057,74	162 324,96
2024	12000	2976,38	12000	4463,51	178 557,36

* Indemnizația calculată în baza prestației medii

2022	2781,52
2023	3071,46
2024	3335,92

MINISTERUL MUNCII ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE AL
REPUBLICII MOLDOVA

**Mai Multe
Oportunități** prin
Politici Prietenoase Familiei

With funding from
= Austrian
Development
Cooperation

